

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 26 oktober 2018
Datum GS-besluit: : 4 december 2018

Vragen nr. 129

Vragen van de heer **F.K. de Groot** en de heer **H.W. Struben** (D66) over gebruik bodemas in Noord-Holland en vervolgvragen vervuilde stookolie

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 26 oktober 2018 door de leden van Provinciale Staten, de heer **F.K. de Groot** en de heer **H.W. Struben** (D66), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In de Zembla uitzending (BNNVARA) van 24 oktober met de titel “Gouden bergen”(terug te kijken op de website van Zembla) worden een aantal uitspraken gedaan over het gebruik van bodemas, het restproduct van afvalverbranding, en specifiek over de bodemas van AEB en gebruik van bodemas voor de realisatie van het Groene Schip.

Een deel van de uitzending betreft voorvallen van voor 2013. Daar gaan onze vragen niet over. AEB is de grootste vuilverbrander in Nederland en als gevolg van de uitzending hebben wij zorgen over het huidige gebruik van bodemas.

In 2013 zijn de uitvoerings- en handhavingstaken van de provincie naar de omgevingsdiensten overgeheveld. Sindsdien zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving verbeterd. De Provincie blijft het bevoegd gezag voor deze taken. De afvalverwerking was eerst een gemeentelijke voorziening. In 2014 is AEB een zelfstandig bedrijf geworden.

In de Green Deal Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemassen is afgesproken met de afvalverwerkers om verontreinigd herbruikbaar materiaal op te werken, zodat het als vrij toepasbare bouwstof kan worden ingezet: <https://www.greendeals.nl/greendeals/verduurzaming-nuttige-toepassing-aec-bodemassen>

De Green Deal loopt van 2012 tot 2017 en realiseert dat

- verontreinigende bouwstoffen worden geleidelijk aan definitief afgeschaft en in 2020 geheel schoon zijn;
- metalen uit bodemassen worden teruggewonnen;
- afvalenergiecentrales (AECs) meer verantwoordelijkheid nemen bij het toepassen van hun producten.

AECs moeten duurzame ondernemingen worden die warmte produceren en grondstoffen recyclen. Na verbranding van het afval blijft er bodemas over die verontreinigt is met gifstoffen. Deze moet eerst gereinigd worden voordat kan worden opgewerkt tot bouwgrondstof. Vervuilde bodemas wordt thans nog verpakt toegepast bijvoorbeeld in de wegenbouw. Gereinigde bodemas kan gemengd worden met andere bouwmaterialen.

In juli 2017 meldt de vereniging van afvalbedrijven dat er een miljoen ton schoon AEC-granulaat te koop is: <https://www.verenigingafvalbedrijven.nl/nieuws/nieuwsbericht/een-miljoen-ton-schoon-aec-granulaat-te-koop/categorie/grondstoffen.html>

D66 Noord-Holland heeft over dit onderwerp een aantal vragen:

VRAGEN

De Green Deal behelst dat AECs meer verantwoordelijkheid nemen bij het toepassen van hun producten, d.w.z. hoe bodemas verwerkt wordt.

Inleiding bij de beantwoording van de vragen

De provincie heeft in het bodemasdossier maar een beperkte rol. We zijn bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning van AEB en aandeelhouder van Afvalzorg. We hebben geen taak in het toezien op een juiste toepassing van bodemas. Dit is een bevoegdheid van de gemeente. We hebben de vragen desondanks zo volledig mogelijk beantwoord. De informatie hebben we bij externe partijen opgevraagd.

Vraag 1:

Hoe is deze verantwoordelijkheid uitgewerkt in de praktijk?

Antwoord 1:

De provincie is geen partij bij de Green Deal over bodemas. Deze Green Deal is tussen het Rijk en de Afvalenergiecentrales (AEC's) gesloten. De verantwoordelijkheden zijn in een aantal afspraken uitgewerkt. Het Rijk en alle AEC's hebben zich aan de afspraken verbonden. De AEC's hebben zich verplicht om, onder andere, de kwaliteit van het bodemas zodanig te verbeteren dat per 1 januari 2017 minimaal 50 procent van de AEC-bodemas nuttig wordt toegepast, buiten de huidige IBC-toepassingen (IBC staat voor Isoleren, Beheersen en Controleren, dit is een verantwoorde manier om bodemassen toe te passen).

De AEC's stellen zich voorts ten doel om in 2020 geen AEC-bodemas meer toe te passen als IBC-bouwstof.

Het Rijk heeft afgesproken om:

1. AEC's te informeren over subsidiemogelijkheden;
2. Regelgeving te wijzigen, zodat residu van het schoonwassen van bodemas gestort mag worden op een stortplaats;
3. De klasse van IBC-bouwstof af te schaffen, indien het technologisch en maatschappelijk nodig is.

Vraag 2:

Hoe controleert de overheid of dit in voldoende mate gebeurt?

Antwoord 2:

De controle gebeurt op basis van een opgave over de progressie in onderzoek en investeringsbeslissingen, zoals gesteld in de Green Deal. De Rijksoverheid is als overheidspartij betrokken bij de Green Deal. In het convenant is overigens gesteld dat afspraken niet afdwingbaar zijn via het recht.

Vraag 3:

Houden de AECs bij wie partijen bodemas verwerkt en waar welke kwaliteit bodemas ligt per locatie?

Antwoord 3:

Ja, op basis van de Wet milieubeheer dient de registratie van directe ontvangers van het bodemas bij de twee AEC's in Noord-Holland plaats te vinden. De verdere registratie van een partij bodemas valt na ontvangst onder de verantwoordelijkheid van de ontvanger. De kwaliteit van het bodemas wordt ter plaatse bij de AEC bepaald. Voor de afgifte van het bodemas aan

een toepasser, dienen de AEC's het adres en de locatie waar het materiaal wordt toegepast, te registreren. De toepasser op de eindlocatie dient bij te houden waar welke kwaliteit ligt.

Vraag 4:

De uitzending meldt dat AEB slechts steekproefsgewijs controleert of bodemas goed verwerkt wordt. Is dit correct? Zo ja, bent u het met ons eens dat dit voor vervuilde bodemas volstrekt onvoldoende is?

Antwoord 4:

AEB controleert inderdaad steekproefsgewijs. Dit is echter voldoende. AEB is hiervoor gecertificeerd. Het verstrekken of intrekken van een certificaat is aan een certificerende instelling. Deze wordt gecontroleerd door de ILT.

Vraag 5:

Worden er grondmonsters genomen bij de locaties waar vervuilde bodemas gebruikt is? Zo ja, waar worden deze gepubliceerd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

Nee, het is niet gebruikelijk om grondmonsters te nemen. De verspreiding van de verontreiniging verloopt namelijk via het water in de vorm van uitloging in de bodem. Op locaties waar IBC-bodemas is toegepast, worden daarom, in opdracht van de toepasser, door een gecertificeerd bureau grondwatermonsters genomen. Deze worden vervolgens aan het bevoegd gezag (de gemeente) aangeboden ter toetsing.

Vraag 6:

Worden de locaties waar vervuilde bodemas gebruikt is gecontroleerd op juiste verwerking en gecontroleerd op mogelijke kans op uitloging?

Antwoord 6:

Ja, in opdracht van de beheerder wordt dit door een gecertificeerd bureau gedaan d.m.v. grondwatermonsters uit peilbuizen.

In de beantwoording van de Statenvragen 2017|108 n.a.v. de "Beerput" documentaire stelt u dat *"de omgevingsdiensten in Noord-Holland en hun medewerkers voldoen aan de door de provincie gestelde kwaliteitscriteria. De inrichtingsgebonden controles, alsook het toezicht op de ketens (zoals grondstromen, afval, asbest) vinden plaats op basis van risicoanalyses en in samenwerking met ketenpartners. Incidenten zijn niet altijd te voorkomen, excessen zijn echter uit den boze. De afgelopen jaren hebben zich geen grote incidenten voorgedaan in Noord-Holland. Uit onder meer de jaarverslagen volgt dat de omgevingsdiensten steeds kunnen uitvoeren wat in samenspraak met de provincie wordt geprogrammeerd. Er zijn geen achterstanden in de rapportages."*

[De BRZO+ inspectiesamenvattingen](#) van AEB in mei 2017 en 2018 laten zien dat er controles zijn uitgevoerd en aan welke eisen AEB wel en niet voldeed.

Bodemas wordt opgeslagen op het terrein van AEB en daar opgewerkt door Rock Solid B.V. Dit bedrijf heeft een schriftelijke reactie gepubliceerd op de Zembla uitzending, mede over dit proces: <https://www.rocksolidbv.com/wp-content/uploads/Reactie-Rock-Solid-op-uitzendingZembla.pdf>

Vraag 7:

De milieudienst houdt volgens Zembla de bodemas bergen in de gaten. In het verleden is er overlast geweest bij de burelen. Waarom wordt er in de inspectierapportages niet gesproken over bodemas?

Antwoord 7:

De opslag en verwerking van bodemas maakt geen onderdeel uit van de BRZO-inspectie. Het Besluit Risico Zware Ongevallen heeft namelijk betrekking op acute veiligheidsrisico's in relatie tot milieu, arbo en repressie, als gevolg van bedrijfsactiviteiten met gevaarlijke stoffen. Het onderwerp bodemas wordt meegenomen in wabo-inspecties en als er klachten zijn uit de omgeving.

De voorwaarden voor stof- en geuroverlast zijn opgenomen in de vergunning. AEB dient geen stof van enig opgeslagen materiaal buiten zijn bedrijf vrij te laten komen. Indien er stof- en geurklachten zijn vanwege de opslag bij AEB dan treedt de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied handhavend op. Tevens is er een e-nose geplaatst om geuroverlast te detecteren.

Vraag 8:

Bent u het met ons eens dat verspreiding door de lucht van te hoge bergen vervuilde bodemas een bedreiging is voor burens en het ecosysteem (zoals vermeld in de uitzending door hoogleraar toxicologie Martin van den Berg)?

Antwoord 8:

Nee, de hoogte van de opslag van bodemas is minder relevant, omdat in de vergunning eisen zijn gesteld om alle verspreiding van stof te voorkomen.

Vraag 9:

Er zijn geen inspectierapportages over Rock Solid. Vallen de werkzaamheden van Rock Solid onder de inspecties van AEB of een aparte controle?

Antwoord 9:

De werkzaamheden van Rock Solid vallen onder de vergunning van AEB.

Vraag 10:

De bodemas van AEB wordt niet gewassen (zoals bij de HVC in Alkmaar), maar gemengd met cement. Volgens Dick Eerland, adviseur grondverwerking, is dat wel de goedkoopste, maar niet de schoonste manier om bodemas op te werken. Heeft de Provincie vanuit haar toezichthoudende taak en duurzaamheidsdoelstellingen niet de mogelijkheid om AEB tot betere opwerking te noden? Zo nee, ziet u daar andere mogelijkheden voor?

Antwoord 10:

Ja, bij de actualisatie van de vergunning in 2019 wordt hier in voorzien. Als gevolg van de invoering van het nieuwe afvalbeleid voor de minimumstandaard voor verwerking voor bodemas, wordt AEB na actualisatie van de vergunning verplicht tot het opwerken van minimaal 50% van haar bodemas tot niet-vormgegeven bouwstoffen zonder IBC-maatregelen.

De uitzending van Zembla eindigt met opnames van de realisatie van Het Groene Schip. Dit is een project van Afvalzorg in de Houtrakpolder, waar een recreatie-terp gemaakt wordt met "secundaire bouwstoffen", d.w.z. bodemas van AEC's. De zuidelijke terp wordt gemaakt met herbruikbare grond. Grondstromen *uit de regio Amsterdam* kunnen hierin snel en tegen een aantrekkelijk tarief worden verwerkt. Zembla brengt dit als een onthulling, maar deze informatie staat gepubliceerd op de [website van Afvalzorg](#).

Vraag 11:

Mogen wij aannemen dat de grondverwerking hier verloopt volgens de wettelijke richtlijnen

Antwoord 11:

Ja, dit verloopt volgens de richtlijnen. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is bevoegd gezag voor de controle hierop. De Omgevingsdienst IJmond voert de taken in opdracht van deze gemeente uit.

De vraag voor ons is wel wat dan de definitie is van een stortplaats. Volgens Aannemingsbedrijf Markus B.V. *“heeft Het Groene Schip de afgelopen jaren een veilige en verantwoorde en nuttige oplossing geboden voor de probleemstroom bodemas van afvalenergiecentrales.”* Vervuilde bodemas wordt daar dus verpakt volgens de regels neergelegd.

Vraag 12:

Dit lijkt ons ook een vorm van vuil storten. Bent u het daarover met ons eens?

Antwoord 12:

Nee, dit is geen vorm van vuilstorten. Volgens de richtlijnen van het Besluit bodemkwaliteit valt dit onder een nuttige toepassing.

Uit de uitzending van Zembla volgt dat een deel van de vervuilde bodemas afkomstig is van door AEB geïmporteerd huisvuil uit andere landen en er wordt gesteld dat Rock Solid vervuilde bodemas importeert voor Het Groene Schip. De Green Deal spreekt over exportkansen voor gereinigde bodemas. In plaats daarvan zien we dat er niet alleen afval geïmporteerd om te verbranden, maar ook dat vervuilde bodemas van buitenlandse AECs ons land binnengehaald wordt.

Vraag 13:

Past deze handelwijze in de Green Deal?

Antwoord 13:

De import, verwerking en toepassing van buitenlands bodemas valt buiten de Green Deal.

Vraag 14:

Bent u ervan op de hoogte dat buitenlandse, vervuilde bodemas gebruikt wordt voor de realisatie van Het Groene Schip?

Antwoord 14:

Ja, hier zijn wij van op de hoogte. Wij hebben hier echter geen rol in.

Vraag 15:

Hoe wordt gecontroleerd welke kwaliteit bodemas gebruikt wordt bij Het Groene Schip?

Antwoord 15:

Afvalzorg, de beheerder van het Groene Schip, moet een melding doen van de toepassing van de bodemas. De Omgevingsdienst IJmond controleert namens de gemeente de kwaliteit van de toe te passen bodemas en toetst dit aan de vereisten van het Besluit Bodemkwaliteit.

Vraag 16:

Worden er grond en watermetingen gedaan bij Het Groene Schip? Wie doet deze? Hoe controleert de Provincie ze?

Antwoord 16:

Ja, Afvalzorg is verantwoordelijk voor de monitoring. De Omgevingsdienst IJmond controleert de monitoringgegevens namens de gemeente. De provincie is geen partij hierin.

Vraag 17:

Is de Provincie ervan op de hoogte waar vervuilde bodemas ligt in de Provincie? Is hier al overleg geweest met het Ministerie van I&W zoals gemeld in de uitzending?

Antwoord 17:

De locaties van bodemastoeepassingen vanaf 2013 zijn, indien gemeld, bekend bij de betreffende Omgevingsdiensten. Toepassingslocaties van voor 2013 zijn, indien gemeld,

bekend bij de betreffende gemeenten. Het is geen taak van de Provincie om dit te registreren. De provincie heeft hierover ook geen contact met het Ministerie van I&W.

In de beantwoording van Statenvragen 2017|108 n.a.v. de "Beerput" documentaire refereert het college aan ILT-onderzoek dat mogelijk tot vervolgacties of beleidsaanpassing kunnen leiden. Het ILT-rapport "Stookolie voor zeeschepen – Autobrandstoffen voor West-Afrika" is inmiddels beschikbaar en de staatssecretaris heeft daarover in een Kamerbrief bericht:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31409-197.html>

Vraag 18:

Welke bevindingen geeft dit rapport over de activiteiten in het NZKG? Zijn deze voor het college of de Uitvoeringsdienst aanleiding tot actie of beleidsaanpassing - mede in het licht van de praktijk van de verwerking van bodemassen?

Antwoord 18:

De bevindingen met betrekking tot de activiteiten in het Noordzeekanaalgebied betreffen met name aspecten waar de ILT toezicht op houdt. Het rapport geeft dus geen aanleiding tot beleidsaanpassing voor de provincie of de omgevingsdienst.